

Na osnovu člana 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i čl. 6. i 7. Pravilnika o tarifnom postupku (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05), rješavajući po zahtjevu “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini”, broj: 34/11 od 28. oktobra 2011. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 26. aprila 2012. godine, donijeta je

ODLUKA

1. “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” određuje se potrebni godišnji prihod za 2012. godinu u iznosu od 6.210.696 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0514 feninga/kWh.
2. Tarifu iz tačke 1. ove odluke plaćaju kupci koji preuzimaju električnu energiju sa mreže prijenosa.
3. Tarifa određena ovom odlukom koristi se prilikom određivanja tarifa/cijena za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 1. decembra 2012. godine.

Dispozitiv odluke objavljuje se u “Službenom glasniku BiH” i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Uspostava “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini” (u daljem tekstu: NOS BiH) omogućena je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i *Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti nezavisnog operatora sistema, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK), broj: 05-28-007-16/06 od 28. juna 2007. godine (“Službeni glasnik BiH”, broj 54/07). Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članu 22. *Metodologije za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge – Prečišćeni tekst* (“Službeni glasnik BiH”, br. 93/11 - u daljem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04).

Tarifa se, shodno članu 23. *Tarifne metodologije*, utvrđuje na osnovu troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog obima usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za obavljanje regulirane djelatnosti i fizički obim usluga koji pruža regulirana kompanija utvrđuju se na osnovu podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa članom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 34/11 od 28. oktobra 2011. godine. (zaprimljen 1. novembra 2011. godine pod brojem: 04-28-5-287/11). Zahtjev je podniet na obrascima propisanim *Odlukom o određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku* (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05) sa potrebnim prilogima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dovoljno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštivati osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne, zasnovane na objektivnim kriterijima i opravdanim troškovima, te određene na transparentan način. Podnosilac zahtjeva za odobrenje tarife dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi slijedeće troškove i rashode za 2012. godinu: troškovi materijala u iznosu 77.500 KM, troškovi usluga 1.405.380 KM, troškovi radne snage 3.741.760 KM, amortizacija 1.349.960 KM, troškovi kamata 117.990 KM, ostali troškovi 176.00 KM, ostali rashodi 702.70 KM, tj. ukupno troškovi i rashodi 7.646.370 KM.

NOS BiH u zahtjevu za odobravanje tarifa navodi da se tarifa za 2012. godinu izračunava na bazi realnih potreba (Finansijski plan i Plan investicija) kao i na bazi Tarifne metodologije. Finansijsko poslovanje NOS-a BiH u 2012. godini opredjeljivat će slični uslovi i pretpostavke koji su obilježili i poslovnu 2011. godinu. To se prvenstveno odnosi na već standardiziranu strukturu materijalnih i nematerijalnih troškova kao i usluga, postojeće ljudske resurse, uz planirano zapošljavanje dva nova izvršioca u drugoj polovini godine, te materijalni i već dostignuti tehnički nivo na kojem NOS BiH osvaruje svoju djelatnost.

Zahtjev sadrži i planirani fizički obim usluga na prijenosnoj mreži za 2012. godinu koji se naslanja na podatke iz Bilansa električne energije na mreži prijenosa BiH za 2012. godinu. Planirana isporuka električne energije sa prijenosne mreže u 2012. godini iznosi 11.858,17 GWh.

Nakon pregleda dokumentacije, potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-5-321-1/11 od 8. novembra 2011. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten dopisom broj: 04-28-5-321-2/11 od 8. novembra 2011. godine, pa se u nastavku tarifnog postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz pridržaj prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada to bude smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provođenjem postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/055), prema čijoj je odredbi člana 45. DERK kratkom obaviješću u dnevnim novinama i na svojoj internet stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresiranih članova javnosti da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka.

Obavijest za javnost je pozvala i lica zainteresirana da u postupku formalne rasprave učestvuju kao umješači da pismeno dokažu svoj interes, te najavila održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za stjecanje statusa umješača, DERK je zaključkom broj: 04-28-5-321-11/11 od 24. novembra 2011. godine dozvolio učešće u postupku u svojstvu umješača kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima slijedećih subjekata: Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje, JP "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne" d.d. Mostar, JP "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d.d. Sarajevo i Aluminijski d.d. Mostar. Umješači nisu koristili pravo da izvrše neposredan uvid u cjelokupnu dokumentaciju zahtjeva za tarife.

Pripremna rasprava o podnijetom zahtjevu NOS-a BiH, na kojoj je utvrđena lista pitanja koje je neophodno raspraviti i redosljed izvođenja raspravnih radnji, održana je 28. novembra 2011. godine u Tuzli.

Na formalnoj raspravi, održanoj 1. decembra 2011. godine u Tuzli, strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdila istinitost njihovih tvrdnji. Obradivano je svako od pitanja redom kojim su i nominirana, najprije izlaganjem odgovora podnosioca zahtjeva, a potom izlaganjem komentara umješaća i voditelja postupka.

Izvještaj voditelja postupka opisuje tok postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljem tekstu: Komisija) i dostavljen je stranki u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-5-321-27/11 od 9. decembra 2011. godine, te trećim zainteresiranim licima koja su dokazala direktan interes da učestvuju u tarifnom postupku i kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a. Analiza troškova i prihoda, izložena u izvještaju voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvještaj je trebao da pruži razumnu osnovu Komisiji da na predloženim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima NOS-a BiH (broj: 3864/11 od 14. decembra 2011. godine) i zainteresiranih lica (Aluminij d.d. Mostar, komentari pod brojem: 5011/11 od 13. decembra 2011. godine, Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje, komentari pod brojem: 1-1/03/2-2100-15/11 od 14. decembra 2011. godine), datim na prijedlog ovog izvještaja, nakon što ih pažljivo razmotri i procijeni, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

NOS BiH u svojim komentarima na izvještaj voditelja u postupku određivanja tarifa za rad NOS-a BiH ističe da je potrebno razmotriti sve troškovne pozicije iz Plana i zahtjeva NOS-a BiH za 2012. godinu koje su temeljene na realnim i jasno predloženim kalkulativnim osnovama te da se 2011. godina uzme kao osnova za izračun tarife u 2012. godine. U dostavljenim komentarima NOS BiH je dao osvrt utjecaja predloženih iznosa troškovnih pozicija koje su navedene u izvještaju voditelja postupka te smatra da oni nisu dovoljni da u potpunosti pokriju planske veličine.

Aluminij d.d. Mostar se kao umješać u tarifnom postupku usprotivio bilo kakvom povećanju tarifa zbog ekonomske krize i recesije. U dostavljenim komentarima smatra da su predložene tarife od strane voditelja postupka dosta realne i objektivne.

U komentarima MH "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje, ističe da iznos troškova radne snage kao i ostali rashodi trebaju da se priznaju u nivou onih iz 2010. godine.

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnosilac zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u izvještaju voditelja postupka kao i komentare podnosioca zahtjeva i umješaća podnošenih u toku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o podnijetom zahtjevu. Slijedom takve obaveze, Komisija izlaže slijedeća svoja stanovišta:

Po osnovu *troškova materijala*, NOS BiH je planirao iznos ovog troška u približnom iznosu kao i u prethodnoj godini. Analiza ostvarenja ovog troška u periodu 1.1. - 23.11.2011. godine pokazuje da su pojedini troškovi unutar ove kategorije planirani u iznosu većem nego što je to realno ostvarivo.

Smatrajući da se na pojedinim pozicijama koje nisu od presudnog značaja za normalno poslovanje NOS-a BiH mogu napraviti blage korekcije Komisija prihvata prijedlog voditelja

postupka i smatra razumnim troškove materijala na ovoj poziciji u 2012. godini odobriti u visini od 70.000 KM.

Kod određivanja *troškova usluga*, Komisija je posebnu pažnju usmjerila na iznos troška održavanja SCADA sistema koji ima kontinuirani rast. Komisija nije mogla pronaći kvalitetan i opravdan razlog stalnog povećanja ovog troška te u konačnici smatra da NOS BiH treba da kroz pregovore postigne povoljniju cijenu održavanja te prihvata prijedlog voditelja postupka o smanjenju ove troškovne pozicije za 5%.

Prihvatajući značaj i potrebu izrade studijâ koje su nužne za elektroenergetski sistem, Komisija smatra da je trošak izrade kao i broj planiranih studija preambiciozan.

Kako joj se trošak zakupa prostora za smještaj pričuvnog centra upravljanja u Mostaru čini krajnje neizvjesnim u 2012. godini, to će isti u potrebnom iznosu Komisija odobriti kada bude aktuelan.

Smatrajući da podnosilac zahtjeva može utjecati na iznose pojedinih troškovnih pozicija (troškovi reprezentacije, usluge održavanja stalnih sredstava i softvera) bez ugrožavanja funkcionalnosti svog rada, Komisija odobrava iznos troška usluga od 1.141.456 KM.

Pri određivanju *troškova radne snage*, Komisija je između ostalog respektirala dosadašnja ostvarenja ovog troška u odnosu na odobrena kao i jedinstven stav umješača o potrebi odobravanja ovog troška u visini primjerenoj sadašnjoj ekonomskoj situaciji i prilikama u sektoru.

Iako u svojim komentarima na izvještaj voditelja postupka NOS BiH korigira traženi iznos za ovu svrhu, Komisija ne može uvažiti stav NOS-a BiH o potrebi zadržavanja nivoa dostignutih plaća iz 2011. godine za što bi trebalo osigurati sredstva u iznosu od 3.650.070 KM.

Cijeneći naprijed navedeno, kao i argumentaciju voditelja postupka u dijelu obračuna regresa, te činjenicu da NOS BiH nije iznio jasnu dinamiku i potrebu za zapošljavanjem novih ljudi, Komisija odobrava iznos na poziciji troškova radne snage od 3.270.000 KM.

NOS BiH je u tarifnom zahtjevu zatražio odobrenja *troška amortizacije* za 2010. godinu u iznosu od 1.349.960 KM kao rezultat obračuna amortizacije na sva sredstva koja koristi uključujući i dio koji se odnosi na SCADA sistem koje su tri elektroprivrede u BiH platile kroz EBRD kredit. Iznos amortizacije na taj dio SCADA sistema iznosi 269.875 ,83 KM.

Komisija je odlučila priznati trošak amortizacije za 2012. godinu u punom iznosu od 1.349.960 KM dok se istovremeno iznos od 269.876 oprihoduje i iskazuje kao prihod od neiskorištenih rezerviranja.

U tarifnom zahtjevu NOS BiH je dostavio i otplatne planove kredita koji su operativni u 2012. godini. Ukupne kamate po svim kreditima iznose 117.990 KM. S obzirom da NOS BiH nema utjecaja na *finansijske troškove* kao i činjenicu da su i ranije odobravani, Komisija u potpunosti priznaje iznos ovog troška od 117.990 KM.

Sagledavajući predočene planove *investicija* za 2012. godinu, Komisija se odlučila priznati iznos od 80.000 KM za dio planiranih ulaganja koji bi teretio tarifu. Ovaj iznos, uz postojeće izvore investiranja kao i uz prilagođavanje predviđene dinamike investiranja, po mišljenju Komisije može zadovoljiti potrebe NOS-a BiH.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavki planiranih troškova NOS-a BiH za porez po odbitku, režijske troškove, a koje spadaju u grupu *ostalih troškova* i odobrava predloženi iznos od 165.300 KM.

Kod određivanja *ostalih troškova*, Komisija prihvata stavove umješača o potrebi smanjenja troškova ili bar zaustavljanja porasta istih, pogotovo onih na koje regulirani subjekat sâm

može utjecati. Uvažavajući porast članarine za ENTSO-E za 2010. godinu na koji NOS BiH ne može utjecati, na poziciji *ostalih rashoda* Komisija odobrava sredstva za ovaj trošak u 2010. godini u iznosu od 473.293 KM.

Shodno članu 25. *Tarifne metodologije*, podnosiocu zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos po osnovu obaveze plaćanja regulatorne naknade u visini od 70.000 KM propisanoj *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade za 2010. godinu* (“Službeni glasnik BiH”, broj 83/11).

Na osnovu izvedenih analiza zahtijevanih troškova i rashoda podnosioca zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebni godišnji prihod “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” u 2012. godini utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 6.210.696 KM i tarifu za rad, na osnovu ovako odobrenog potrebnog prihoda, u iznosu od 0,0514 pf/kWh.

NOS BiH je u bilansu električne energije na prijenosnoj mreži planirao energiju koja će se preuzeti u 2012. godini sa mreže prijenosa u iznosu od 11.858.168.000 kWh. Uzimajući u obzir procijenjenu vrijednost ove veličine za 2011. godinu u iznosu od 11.900 GWh te prosječan porast preuzimanja ove energije u posljednjih pet godina od 1,45% godišnje, Komisija se odlučila kalkulirati sa iznosom od 12.072.555.000 kWh kao realnijom planskom veličinom energije za izračun tarifa za pomoćne usluge koje će kupci plaćati svojim balansno odgovornim stranama.

Pojedinačne komponente potrebnog prihoda NOS BiH je u obavezi finansirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Troškovi i rashodi (KM)	2010. odobreno	2010. ostvareno	2011. procjena	2012. traženo	2012. odobreno
1	2	3	4	5	6
Troškovi materijala	66 000	75 085	80 425	77 500	70 000
Troškovi usluga	1 145 257	1 114 661	1 258 748	1 405 380	1 141 456
Troškovi radne snage	3 020 000	3 102 999	3 549 572	3 741 760	3 270 000
Amortizacija	1 125 502	1 379 346	1 292 999	1 349 960	1 349 960
Troškovi kamata	131 719	128 810	126 897	117 990	117 990
Regulatorna naknada	60 000	60 000	69 000	75 000	70 000
Ostali rashodi UO, ENTSO, dnevnice	473 293	459 216	574 771	702 780	591 000
Ostali troškovi	160 300	122 164	152 300	176 000	146 000
Nedostajući iznos - investicije				310 456	80 000
Vanredni rashodi		55 880	0	0	
Višak prihoda		762 851		355 834	355 834
Višak rashoda			407 017		
Prihod od doniranih sredstava					269 876
1. Ukupno troškovi i rashodi	6 182 071	6 498 161	7 104 712	7 646 370	6 836 406
2. Višak prihoda		762 851		355 834	355 834
3. Višak rashoda			407 017		
4. Prihod od doniranih sredstava					269 876
B. Potrebni prihod (1.-2.+3.-4-)	6 182 071			7 290 536	6 210 696
Energija (kWh)	14 196 450 000				12 072 550 000
Tarifa za rad NOS-a					0,0514

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije osigurava potrebni prihod za efikasan, siguran i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

Tarifa za rad određena ovom odlukom početak će se primjenjivati od 1. decembra 2012. godine, u skladu sa intencijom Komisije da početak njene primjene bude usklađen sa početkom primjene tarife za usluge prijenosa električne energije.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da procijeni stepen vjerojatnoće ostvarenja svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlaštenja DERK-a da do objektivizacije uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u periodu podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (član 21. *Tarifne metodologije*), na osnovu sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, izvještaju voditelja postupka, komentarima podnosioca zahtjeva i zainteresiranih lica (umješača), Komisija donosi odluku kao u dispozitivu.

Shodno članu 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnosilac zahtjeva kao regulirani subjekat ima obavezu osigurati pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tokom radnih dana i objavljena na njegovoj web stranici.

U skladu sa članom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave odluke.

Broj: 04-28-5-321-52/11

26. aprila 2012. godine

Tuzla

Predsjedavajući Komisije

Nikola Pejić